

ПРИКЛАДНА ЕКОНОМІКА

DOI: [10.26565/2311-2379-2022-102-03](https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-03)

УДК 338.465

Б. І. БЕЗЗУБКО

кандидат наук з державного управління, доцент
доцент кафедри менеджменту
Донбаська національна академія будівництва і архітектури
вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2487-1316>, e-mail: okbuzzeb@gmail.com

Л. В. БЕЗЗУБКО

доктор наук з державного управління, професор
професор кафедри економіки
Донбаська національна академія будівництва і архітектури
вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1401-1694>, e-mail: bezzubko61@gmail.com

ПЕРЕХІД ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В СФЕРІ ВИВОЗУ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Метою статті є дослідження впровадження європейських стандартів в сфері вивозу твердих побутових відходів (ТПВ). Актуальність дослідження пов'язана з недостатністю висвітлення у фаховій літературі питань поводження з твердими побутовими відходами в Україні, переходом на європейські стандарти в цій сфері. При проведенні дослідження були використані методи порівняння, аналізу і синтезу для визначення особливостей поводження з твердими побутовими відходами в Україні та в країнах ЄС. У процесі вироблення пропозицій стосовно переходу на європейські стандарти поводження з ТПВ використовувався рекомендаційний підхід. Аналіз існуючого стану поводження з ТПВ в Україні визначив наступні тенденції: зростання обсягу ТПВ; склад ТПВ стає більш різноманітний; позитивне ставлення населення до екологізації збору ТПВ. Визначено основні проблеми в системі комунальних підприємств міського господарства, які здійснюють вивіз твердих побутових відходів, та в системі державного управління в сфері поводження з відходами. Під час порівняння європейського і національного законодавства в сфері вивозу ТПВ охарактеризовано нормативно-правову основу, основні принципи з управління відходами. Порівняння досвіду організації роботи з відходами в Україні та в зарубіжних країнах дозволило визначити відставання у масштабах, темпах створенні інфраструктури поводження з ТПВ. У статті запропоновано заходи щодо вдосконалення національної системи управління ТПВ: визначення етапів розвитку систем управління ТПВ; активізація переходу на організацію роздільного збору відходів та процесу імплементації в Україні європейського законодавства у даній сфері.

Ключові слова: **тверді побутові відходи, комунальне підприємство, вивіз відходів, імплементація законодавства.**

JEL Classification: L97, L98, O52, G28.

Постановка проблеми. Вивіз твердих побутових відходів є важливим напрямом діяльності комунальних підприємств. Зараз потрібно здійснювати перехід українських комунальних підприємств на європейські стандарти в даній сфері. Ще у 2008 р. Європейським Парламентом прийнята спеціальна директива про відходи (Directive 2008/98/EC, 2008), яка законодавчо встановлює порядок поводження зі відходами у країнах Європи. Згідно національної Стратегії управління відходами до 2030 року роздільний збір відходів повинен бути налагоджений у 5 тис. населених пунктів України. Але, процес імплементації європейських положень в Україні, організація роботи в сфері поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) відбувається досить повільно. Це викликає необхідність проведення дослідження стосовно здійснення переходу в Україні на європейські стандарти в сфері вивозу твердих побутових відходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні питання формування та використання потенціалу підприємств ЖКГ в сфері поводження з твердими побутовими

відходами досліджуються у вітчизняній фаховій літературі недостатньо. У наукових роботах Педченко Н., Кімуржий М. (Педченко, Кімуржий, & Стрілець, 2020); Іваннікової Н. (Іваннікова, 2015), Килимник І. (Килимник, 2015), Жулин О., Зеленюк-Джунь Л. (Жулин & Зеленюк-Джунь, 2015), Загірняк Д., Глухової В.І., Кравченко Х. (Загірняк, Глухова, & Кравченко, 2021) досліджували різноманітні питання управління ресурсним потенціалом підприємств житлово-комунального господарства у різних сферах діяльності.

У 2018 р. в Україні відбулася наукова конференція «Нова політика управління відходами - основа економіки замкненого циклу» (Нова політика, 2018), на якій були розглянуті важливі аспекти впровадження європейських стандартів.

Але, незважаючи на наявність публікацій ряд питань впровадження європейських стандартів вивозу твердих побутових відходів (ТПВ) фактично не висвітлені в фаховій літературі. У зв'язку з цим, дослідження питань забезпечення переходу в Україні до впровадження європейських стандартів в сфері вивозу твердих побутових відходів є надзвичайно актуальними.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження впровадження в Україні європейських стандартів в сфері вивозу твердих побутових відходів.

Основні результати дослідження. Дослідження впровадження європейських стандартів в сфері вивозу твердих побутових відходів відбувалося за наступними етапами.

1. Аналіз існуючого стану поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) в Україні.

Послугами з вивезення побутових відходів користуються до 80% населення країни. В Україні у 2020 р. 1190 підприємств надавали послуги з вивезення побутових відходів, з них 22% підприємств є приватними. На підприємствах працювало понад 18,4 тис. осіб. Тільки за 2020 р. утворилось понад 54 млн. м³ побутових відходів, з них понад 10 млн. т складаються на 6 тис. сміттєзвалищах і полігонах (Стан, 2020). Обсяги неперероблюваного залишку вивозяться на сміттєспалювальні заводи або полігони. Загальна характеристика збирання відходів в Україні наведена в табл.1.

Таблиця 1 – Загальна характеристика збору побутових відходів в Україні
Table 1 – General characteristics of household waste collection in Ukraine

Рівень	Обсяги збирання, м ³	Обсяги перевезення, м ³	Сміттєпере-робні підприємства, м ³	Сміттєспалювальні заводи, м ³
2019	52920120	52920420	1138619	1041543
2020	54119219	54118584	1615051	927519,2

Джерело: складено на основі даних (Стан, 2019; Стан, 2020)

Певна частина відходів спрямовуються на переробку (табл.2). Відсоток переробленої сировини є значно нижчим, ніж аналогічні показники у зарубіжних країнах

Таблиця 2 – Обсяги сировини, яка переробляється в Україні
Table 2 – Volumes of raw materials processed in Ukraine

Роки	Обсяги надходження на перероблення та/або утилізацію, м ³	Обсяги відходів після сортування та відібраних сировино- цінних компонентів, м ³	Вироблено енергії, тепло, ккал	Обсяги неперероблювано-го залишку – всього, м ³
2019	1736499,968	849234,739	27354500000	834314,639
2020	2545689,362	438722,8391	22850100000	1257382,0729

Джерело: складено на основі даних (Стан, 2019; Стан, 2020)

Разом з тим, кількість сміттєзвалищ, які перевантажені відходами, складає 261 одиниць (4,3%), а 868 одиниць сміттєзвалищ (14%) не відповідають санітарним і екологічним нормам. Необхідність у будівництві нових полігонів складає 318 одиниць. Паспортизація і рекультивация сміттєзвалищ здійснюється дуже повільними темпами (табл.3).

Таблиця 3 – Характеристика робіт по рекультивациі і паспортизації сміттєзвалищ в Україні у 2020 році**Table 3 – Characteristics of works on reclamation and certification of landfills in Ukraine in 2020**

Показник діяльності	Наявність сміттєзвалищ, які потребують здійснення цієї діяльності		Здійснена діяльність у 2020 р.	
	Всього, од.	Всього, у %	Всього, од.	Всього, у %
Розробка паспортів	1542	100,0	93	6,0
Здійснення рекультивациі	424	100,0	24	5,7
Ліквідація несанкціонованих звалищ, тис. од. Площа, тис. га	22,6	100,0	21,7	96,0
	0,56	100,0	0,53	94,6

Джерело: складено на основі даних (Стан, 2020)

За даними екологічних організацій України у 2020 р тільки у 496 населених пунктах здійснюється роздільний збір відходів (Стан, 2020).

Визначено основні тенденції, які впливають на стан комунальних підприємств в сфері вивозу ТПВ (табл. 4).

Таблиця 4 – Тенденцій в сфері поводження з ТПВ**Table 4 – Trends of solid waste management**

Напрями тенденцій	Характеристика
Обсяг ТПВ	Безперервно зростає як в абсолютних величинах, так і на душу населення;
Склад ТПВ	Стає більш різноманітним, з'являється все більша кількість екологічно небезпечних компонентів;
Ставлення населення	Підтримка екологізації збору ТПВ; різко негативне ставлення до звалищ відходів;
Нові технології	Впровадження нових технологій утилізації відходів, у тому числі сучасні системи розподілу відходів, будівництво нових сміттєспалювальних заводів.

Джерело: складено авторами самостійно

Визначено основні проблеми в системі комунальних підприємств міського господарства, які здійснюють вивіз твердих побутових відходів:

1. Висока ступінь зношеності основних фондів - транспортних засобів (більш 62%) на підприємствах, які надають послуги з вивезення побутових відходів.

2. Нестача фінансування діяльності підприємств, проблеми з оплатою послуг у сфері побутових відходів.

Фінансування діяльності у на комунальних підприємствах здійснюється загалом за рахунок коштів споживачів послуг та витрат з місцевих бюджетів на ліквідацію несанкціонованих сміттєзвалищ. Розмір оплати населенням за отримані послуги складає 94,2% від суми нарахованих послуг у 2020 р. У той же час сума відшкодованих державою пільг населенню за вивіз побутових відходів складала 95%. Розмір отриманого дотаційного фінансування щодо розвитку та утримання санітарної очистки у 2020 р. склала майже 1 млрд. гривень.

Практично відсутній доступ підприємств до зовнішніх джерел фінансових ресурсів Це не дозволяє створити умови для накопичення інвестиційних ресурсів необхідних для модернізації основних фондів, здійснення ресурсозбереження, подальший розвиток ресурсного потенціалу.

Наявність значної кредиторської і дебіторської заборгованості на комунальних підприємствах. Кредиторська заборгованість у сфері поводження з побутовими відходами в 2020 р. складала 563 млн. грн., з них витрати на оплату праці працівників складала майже 44 млн. грн. Дебіторська заборгованість у 2020 році складала 1,79 млрд. грн., з них заборгованість

населення за послуги – 1,6 млрд. грн., заборгованість від бюджетних організацій – 0,035 млрд. грн.

3. Відсутність конкуренції на ринку послуг з вивозу ТПВ, несформованість конкурентного ринкового середовища.

4. Незадовільний стан роботи з паспортизації та рекультивації сміттєзвалищ; нестача нових полігонів; велика кількість несанкціонованих звалищ (в Україні такі звалища займають площу 0,56 тис. га).

5. При аналізі системи державного управління в сфері поводження з відходами визначено:

- нехтування існування проблем, тривале ставлення до проблеми відходів як другорядної, недооцінка її складності та масштабів;
- відсутність комплексного підходу до управління ТПВ на всіх рівнях (національному, регіональному та місцевому);
- непослідовність державної політики при вирішенні проблеми відходів;
- відсутність моніторингу та контролю за ТПВ;
- невідповідність чинного механізму поводження з відходами завданням розвитку;
- відсутність ефективних економічних стимулів для підприємств та організацій, які впроваджують роздільний збір відходів;
- недостатня ефективність управління у сфері поводження з відходами та її незабезпеченість кадрами, матеріальними ресурсами.

Існуючі тенденції і проблеми викликають необхідність внесення змін в систему державного управління вивозом ТПВ у відповідності з європейськими вимогами і стандартами. Це обумовило необхідність проведення дослідження передового європейського досвіду у цій сфері.

2. Порівняння європейського і національного досвіду в сфері вивозу ТПВ.

До основних європейських документів що стосуються поводження в сфері ТПВ відносяться:

Директива (Directive 2008/98/EC) – визначає загальні вимоги і підходи в цій сфері;

Директива Ради 1999/31/EC (Council Directive 1999/31/EC) визначає порядок захоронення відходів;

Регламент (Regulation, 2006) ЄС N 1013/2006 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2006 року про перевезення відходів.

У європейському законодавстві визначено необхідність здійснення заходів для «забезпечення високої якості переробки», для цього передбачено впровадження роздільного збору відходів. В свою чергу, впровадження цього заходу передбачає наявність технічних, екологічних, економічних (фінансових) можливостей. У європейських країнах впроваджено роздільний збір, паперу, металів, пластику та скла з 2015 р. Нормативно-правові документи ЄС встановлюють основні принципи з управління відходами в ЄС (рис. 1).

Рис.1. Основні принципи з управління відходами в ЄС
Fig.1. Basic principles of waste management in the EU

Джерело: складено з урахуванням (Самойлов, 2020)

Нормативно-правова основа ресурсозбереження у міському господарстві закладена прийняттям наступних документів: Закону України «Про відходи» (Закон, 1998) і «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року» (Національна стратегія, 2017). У національній стратегії управління відходами (Національна стратегія, 2017) охарактеризовано основні принципи діяльності в сфері побутових відходів (рис.2).

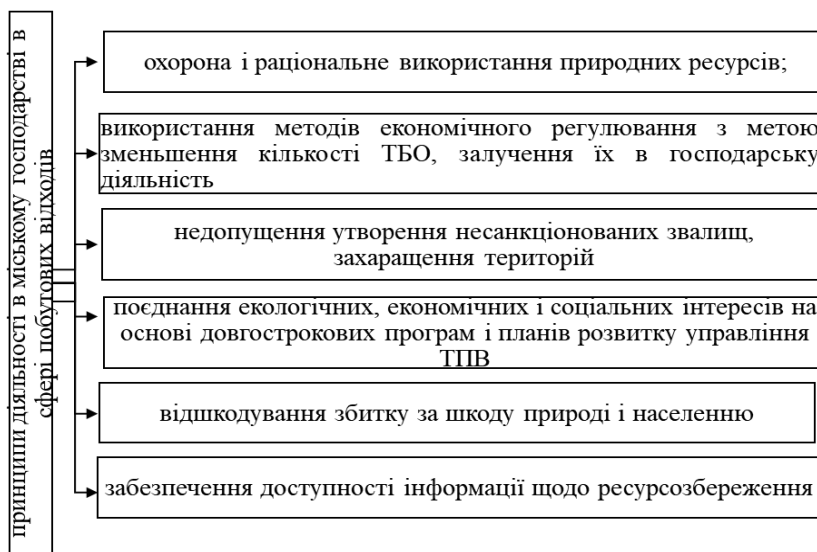

Рис.2. Принципи діяльності в сфері вивозу твердих побутових відходів
Fig.2. Principles of activity on solid waste removal

Джерело: складено на основі (Національна стратегія, 2017)

До основних задач країн ЄС в сфері відходів відносяться наступні:

- 1) зменшення кількості відходів, які поступають на полігони шляхом введення прямої заборони використовувати певні види пакування (пластикові пакети);
- 2) здійснення повторного використання відходів: перехід від одноразового к багаторазовому використанню тари, упаковки і т.п.;
- 3) створення ефективної системи переробки відходів.

Порівняння досвіду організації роботи з відходами в Україні та зарубіжних країнах дозволяє констатувати такі відмінності (складено з урахуванням (Отходы, 2013) :

- 1) відставання у створенні інфраструктури поводження з ТБВ. У країнах ЄС лише 39,8 % ТБВ розміщується на полігонах, а в Україні – 93%;
- 2) у результаті поетапної реалізації національної стратегії за планом до 2023 року р. повинно бути забезпечено переробка до 15% існуючих ТБВ шляхом введення в експлуатацію смітесортувальних ліній і сміттепереробних заводів. В європейських країнах за цей період планують переробляти до 30% ТБВ. У той же час у Німеччині, Швеції, Австрії (країнах-лідерах за цим напрямом) здійснюється переробка близько 70% відходів.
- 3) існування розбіжностей у вітчизняному і європейському законодавстві в сфері поводження з відходами.

На теперішній час існують розбіжності у національному і європейському законодавстві стосовно наступних положень:

- різниця у використовуємих термінах. Слід зазначити, що постійно здійснюється уточнення і внесення змін у терміни у даній сфері. Наприклад у Закону України від «Про житлово-комунальні послуги» (Закон, 2017) термін «послуги з вивезення побутових відходів» (включалась «діяльність з збирання, зберігання та перевезення побутових відходів») замінено на термін «послуги з поводження з побутовими відходами» (це надало можливість при

характеристиці даного процесу крім вже визначених операцій додавати ще операції з переробки та захоронення відходів);

- відсутність: класифікації відходів, характеристик та критерії визначення небезпечних відходів і т.п.

3. Розробка заходів щодо вдосконалення національної системи управління ТПВ.

Можливо виділити етапи розвитку систем управління ТПВ, які ґрунтуються на відношенні суспільства до проблеми відходів (рис.3).

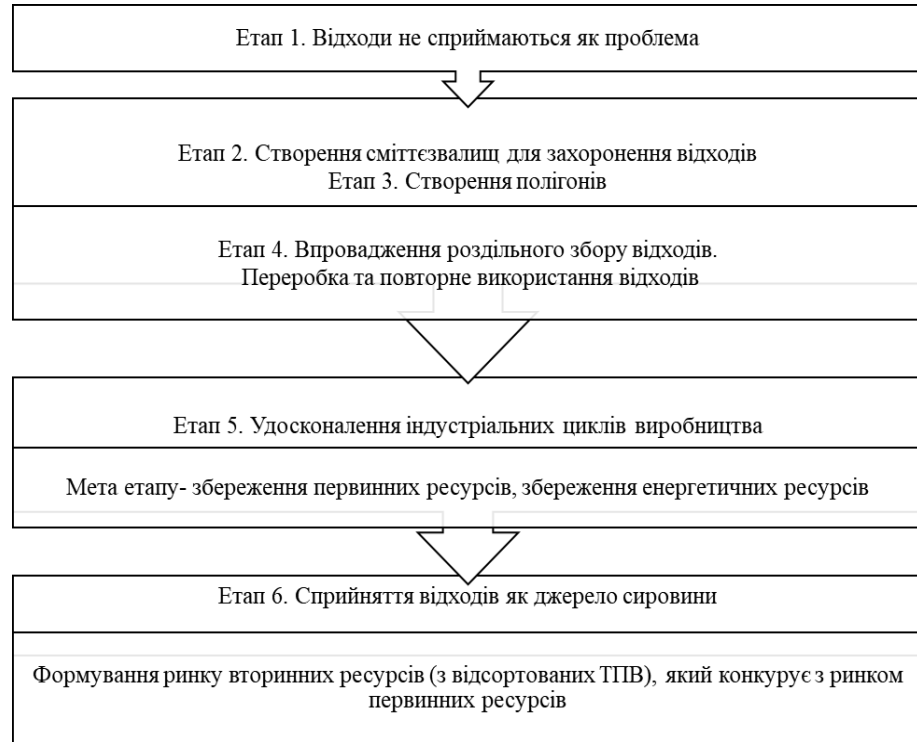

Рис.3. Етапи управління ТПВ

Fig.3. Stages of solid waste management

Джерело: складено на основі (Gelbmann, Klampfl, & Schmidt, 2006)

Якщо країни ЄС знаходяться на 6 етапі системи управління, то Україна тільки розвиває діяльність на 4 етапі. Найбільш ефективним напрямом вдосконалення діяльності є здійснення переходу по всій країні на організацію роздільного збору відходів.

Здійснення роздільного збору відходів допоможе поліпшити фінансовий стан даних підприємств через отримання додаткових коштів від продажу відходів на переробні підприємства. Роздільний збір побутових відходів також дозволить вирішити наступні завдання:

- 1) зменшення кількості відходів, що захороняються на полігонах;
- 2) отримання вторинної сировини;
- 3) поліпшення екологічного стану довкілля на основі ліквідації небезпечних відходів.

З метою подальшого вдосконалення впровадження роздільного збору в Україні пропонується: створення системи офіційного (зі сторони органів місцевого самоврядування) та громадського (зі сторони громадських організацій) контролів щодо управління твердими побутовими відходами. Необхідно здійснити:

- 1) збільшення прозорості при встановленні тарифів на вивіз ТПВ. з метою стимулювання впровадження роздільного збору рекомендується зниження комунальних тарифів для вивозу сміття на 20% для населення, яке здійснює цей процес;

2) зменшення податкового навантаження у підприємств, що працюють у сфері поводження з ТПВ;

3) впровадження спрощеної системи отримання дозволів для діяльності в даній сфері;

4) розробки механізму субсидювання і грантової підтримки для підприємств, які працюють в сфері ТПВ і будуть впроваджувати європейські стандарти переробки та використання відходів як ресурсів виробництва.

Впровадження цих заходів буде сприяти розвитку циркулярної економіки в Україні.

Висновки. У результаті дослідження встановлено відставання України в сфері поводження з твердими побутовими відходами від європейських вимог і стандартів. Відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом Україна повинна за європейськими вимогами:

- організувати управління діяльністю в сфері поводження з відходами, активно впроваджувати систему роздільного збору відходів;

- здійснювати активізацію процесу імплементації в Україні європейського законодавства у сфері поводження з твердими побутовими відходами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives. 2008. URL: <https://mepr.gov.ua/files/docs/2008%2098%20%D0%84%D0%A1.pdf>.

2. Педченко Н.С., Кімуржий М.І., Стрілець В.Ю. Стратегічне управління потенціалом розвитку підприємств житлово-комунального господарства: теорія, методологія, практика : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2020. 271 с.

3. Іваннікова Н.А. Дослідження ресурсного потенціалу підприємства житлово-комунального господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 3. С.154-158.

4. Килимник І. І. Практичні проблеми в галузі житлово-комунального господарства та шляхи їх вирішення. *Open Journal System*. 2015. № 1. С. 48-50.

5. Жулин О.В., Зеленюк-Джунь Л.В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. *Бізнес-інформ*. 2020. № 7. С.174-180.

6. Загірняк Д. М., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Діяльність комунальних підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах децентралізації. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8528>.

7. Нова політика управління відходами – основа економіки замкнутого циклу. 2018. URL: <http://conference.chamber.ua/>.

8. Стан сфери поводження з побутовими відходами в Україні за 2020 р. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zkhk/terretory/stan-sfery-povodzhennya-z-pobutovymy-vidhodamy-v-ukrayini-za-2020-rik-2/>.

9. Стан сфери поводження з побутовими відходами в Україні за 2019 рік. Міністерство з розвитку громад і територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zkhk/terretory/stan-sfery-povodzhennya>.

10. Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste. *Official Journal of the European Union*. 16.07.1999. L 182. P. 1-19. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj>.

11. Regulation (EC) № 1013/2006 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 on shipments of waste. *Official Journal* L 190, 12.07.2006, p. 1-98.

12. Самойлов О.О. Сутність та принципи управління твердими побутовими відходами в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 121-124.

13. Закон України «Про відходи». *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1998, № 36-37, ст. 242 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

14. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р., № 820-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>.

15. Отходы – вторичные ресурсы: управление, экономика, О-87 организация: коллективная монография : в 2 томах. Сумы : Сумский государственный университет. 2013. Том 1. 298 с.

16. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017, № 2189-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>.

17. Gelbmann U., Klampfl H., Schmidt G. Die Entwicklung der Abfallwirtschaft als Phasenmodell. DepoTech. 2006. P. 93-100. URL: <http://www.mendeley.com/profiles/hanneklampflpernold/>.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2022

Стаття рекомендована до друку 18.04.2022

REFERENCES

1. Directive (2008) 2008/98 / EC of The European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives. Retrieved from <https://mepr.gov.ua/files/docs/2008%2098%20%D0%84%D0%A1.pdf>.

2. Pedchenko, N.S., Kimurzhiy, M.I., & Sagittarius, V.Y. (2020). Strategic management of potential of development of enterprises of housing and communal services: theory, methodology, practice: monograph. Poltava: PUET. (in Ukrainian)

3. Ivannikova, N.A. (2015). Research of resource potential of the enterprise of housing and communal services. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 3, 154-158. (in Ukrainian)

4. Kylymnyk, I.I. (2015). Practical problems in the field of housing and communal services and ways to solve them. *Open Journal System*, 1, 48-50. (in Ukrainian)

5. Zhulin, O.V., & Zelenyuk-Jun, L.V. (2020). Management of financial resources of utilities and prospects for their development. *Business inform*, 7, 174-180. (in Ukrainian)

6. Zagirnyak, D.M, Glukhova, V.I., & Kravchenko, K.V. (2021) Activity of communal enterprises and their financial provision in the conditions of decentralization. *Efficient economy*. № 1. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8528>. (in Ukrainian)

7. The new waste management policy is the basis of a closed-loop economy. 2018. Retrieved from <http://conference.chamber.ua/>.

8. The state of the sphere of household waste management in Ukraine in 2020. (2020) Retrieved from <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zhkh/terretory/stan-sfery-povodzhennya-z-pobutovymy-vidhodamy-v-ukrayini-za-2020-rik-2/>.

9. The state of the sphere of household waste management in Ukraine in 2019. (2019). Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine. Retrieved from <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zhkh/terretory/stan-sfery-povodzhennya>. (in Ukrainian)

10. Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste. *Official Journal of the European Union*. L 182, 1-19. Retrieved from <http://data.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj>.

11. Regulation (EC) № 1013/2006 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 on shipments of waste. *Official Journal* L 190, 1-98.

12. Samoilov, O.O. (2020). The essence and principles of solid waste management in Ukraine. *Economy and state*, 12, 121-124. (in Ukrainian)

13. Law of Ukraine «On Waste». (1998). Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR). № 36-37, Art. 242) (as amended). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

14. National Strategy (2017) Waste Management Strategy in Ukraine until 2030: approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 8, 2017 № 820-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>. (in Ukrainian)

15. Waste (2013) – secondary resources: management, economy, organization: collective monograph: in 2 volumes. Sumy: Sumy State University. Vol. 1. (in Russian)

16. Law of Ukraine «On Housing and Communal Services». (2017). Information of the Verkhovna Rada of Ukraine from 09.11.2017, № 2189-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>.

17. Gelbmann, U., Klampfl, H., Schmidt, G. (2006). Die Entwicklung der Abfallwirtschaft als Phasenmodell. DepoTech, 93-100. Retrieved from <http://www.mendeley.com/profiles/hannesklampflpernold/>.

The article was received by the editors 28.03.2022

The article is recommended for printing 18.04.2022

B. BEZZUBKO, Ph.D. (Public Administration), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Donbass National Academy of Civil Engineering and Architecture, 15 Karpatska St., Ivano-Frankivsk, 76019, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2487-1316>, e-mail: okbuzzeb@gmail.com

L. BEZZUBKO, D.Sc. (Public Administration), Professor, Professor of the Department of Economics, Donbass National Academy of Civil Engineering and Architecture, 15 Karpatska St., Ivano-Frankivsk, 76019, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1401-1694>, e-mail: bezzubko61@gmail.com

TRANSITION TO EUROPEAN STANDARDS IN THE FIELD OF TRANSPORTATION OF SOLID HOUSEHOLD WASTE

The aim of the article is to study the implementation of European standards in the field of transportation of solid household waste (SHW). The relevance of the study is associated with the lack of coverage in the professional literature of the issues of solid household waste management in Ukraine, the transition to European standards in this area. During the study, methods of comparison, analysis and synthesis were used to determine the features of solid household waste management in Ukraine and the EU countries. The recommendation approach was used in the process of drafting proposals for the transition to European standards for solid household waste management. The analysis of the current state of SHW management in Ukraine has identified the following trends: growth in the volume of SHW; the composition of SHW is becoming more diverse; positive attitude of the population towards greening the collection of SHW. The main problems in the system of municipal enterprises engaged in the transportation of solid household waste and in the system of public administration in the field of waste management were identified. When comparing European and national legislation in the field of SHW transportation, the legal framework and basic principles of waste management were described. Comparing the experience of waste management in Ukraine and abroad allowed to identify the gap in the scale and pace of creating a SHW management infrastructure. The article proposes measures to improve the national SHW management system: determining the stages of development of SHW management systems; intensification of the transition to the organization of the separate waste collection and the process of implementation in Ukraine of European legislation in this area.

Key words: **solid household waste, communal enterprise; waste removal; implementation of legislation.**

JEL Classification: L97, L98, O52, G28.

Як цитувати: Беззубко Б.І., & Беззубко Л.В. (2022). Перехід до європейських стандартів в сфері вивозу твердих побутових відходів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, (102), 23-31. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-03>.

In cites: Bezzubko B., & Bezzubko L. (2022). Transition to european standards in the field of transportation of solid household waste. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (102), 23-31. <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-03>. (in Ukrainian)